

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
8285-13

meddelad i Stockholm den 26 maj 2015

KLAGANDE

AA

Ombud: BB

Unionen, Juridiska och försäkringssektionen
105 32 Stockholm

MOTPART

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 30 oktober 2013 i mål nr 2996-13,
se bilaga (här borttagen)

SAKEN

Arbetslöshetsförsäkring

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och fastställer det slut förvaltningsrättens dom den 25 april 2013 innehåller.

Dok.Id 153372

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00

E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se

Telefax
08-561 678 20

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:30

BAKGRUND

AA ansökte hos Unionens arbetslöshetskassa om arbetslöshetsersättning fr.o.m. den 1 december 2010. Kassen avslag hans ansökan i beslut den 13 januari 2011. Enligt kassen kunde hans verksamhet i jord- och skogsbruk inte klassas som bisyssla i arbetslöshetsförsäkringens mening. I stället var han företagare. Beslutet ändrades inte vid omprövning den 31 januari 2011.

AA överklagade arbetslöshetskassans beslut till Förvaltningsrätten i Stockholm som i dom den 17 april 2012 fann att verksamheten var en bisyssla enligt 39 § lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, ALF. Förvaltningsrätten upphävde kassans beslut och visade målet åter till kassen för prövning av övriga förutsättningar för arbetslöshetsersättning.

Kassen beslutade därefter den 25 april 2012 dels att AA arbete i jord- och skogsbruket inte påverkade hans rätt till arbetslöshetsersättning fr.o.m. den 1 december 2010 under förutsättning att arbetet inte var av mer än viss begränsad omfattning, dels att bevilja honom arbetslöshetsersättning fr.o.m. sistnämnda dag. Kassakort för fyra veckor hade getts in i december 2010.

Efter uppmaning från kassen gav AA den 25 juni 2012 in kassakort för tiden den 27 december 2010 – den 1 maj 2011. Kassen beslutade att avvisa dessa ansökningar om ersättning med motiveringen att de kommit in för sent och det inte framkommit synnerliga skäl att ändå bevilja ersättning. Beslutet ändrades inte vid omprövning den 25 juli 2012.

AA överklagade omprövningsbeslutet till Förvaltningsrätten i Stockholm som fann att det förelåg synnerliga skäl att betala ut ersättning med

Mål nr
8285-13

hänsyn till att han av domstol blivit tillerkänd arbetslöshetsersättning för förfluten tid. I dom den 25 april 2013 upphävde därför förvaltningsrätten kassans beslut och överlämnade ärendet till kassan för fortsatt handläggning.

I det nu överklagade avgörandet biföll Kammarrätten i Stockholm kassans överklagande av förvaltningsrättens dom och fastställde kassans beslut av den 25 juli 2012.

YRKANDEN M.M.

AA yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen upphäver kammarrättens dom och förklarar honom berättigad till arbetslöshetsersättning i enlighet med ingivna kassakort. Han anför bl.a. följande. Kammarrätten har fäst särskild vikt vid att hans initiala ansökan avslogs utan angivande av slutdatum. Han har haft fog för att uppfatta arbetslöshetskassans beslut om att han inte hade rätt till ersättning som ett beslut som gällde tills vidare, antingen till dess han avvecklat sitt företag eller till dess att förvaltningsdomstol kommit fram till en annan bedömning. För en enskild sökande utgör den initiala ansökningen den naturliga ansökan för hela perioden och kassakorten något som kompletterar denna ansökan. Regelverket har varit otydligt och det kan inte förutsättas att sökanden på egen hand ska kunna tolka bestämmelserna. Av informationen på kassans hemsida har inte tydligt framgått att en prövning i sak förutsätter att kassakort kommit in till kassan i rätt tid.

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen bestrider bifall till överklagandet. Inspektionen anför bl.a. att den allmänna information som fanns på kassans hemsida får anses ha varit tillräcklig och att den omständigheten att AA inte informerats om att han skulle fortsätta att skicka in kassakort i avvaktan på domstolens prövning inte utgör synnerliga skäl.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET*Rättslig reglering m.m.*

Enligt 47 § ALF ska en ansökan om ersättning ges in till arbetslöshetskassan. Sökanden ska lämna de uppgifter som behövs för en bedömning av rätten till ersättning. Till ansökan ska även bifogas ett intyg av arbetsgivaren om sökandens arbetsförhållanden.

Enligt 47 a § ALF ska en ansökan om ersättning göras inom nio månader från den sista dagen i den tidsperiod som ansökan avser. Görs inte ansökan inom den angivna tiden är rätten till ersättning för den tidsperioden förlorad, om det inte finns synnerliga skäl. Av förarbetena framgår att undantaget är avsett att tillämpas restriktivt och att ledning vid tolkning av begreppet synnerliga skäl bör kunna hämtas från regleringen vad gäller laga förfall (prop. 2009/10:7 s. 31).

Enligt 30 § förordningen (1997:835) om arbetslöshetsförsäkring ska en ansökan om ersättning hos en arbetslöshetskassa göras på den blankett som Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen bestämmer eller på något annat sätt som inspektionen bestämmer. Ansökan får överföras elektroniskt.

I 9 kap. 1 § i Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringens i målet aktuella föreskrifter om arbetslöshetsförsäkring (IAFFS 2009:1) anges att en ansökan ska göras skriftligen på den särskilt fastställda blanketten ”Kassakort”, via telefon genom dialog mellan den sökande och arbetslöshetskassan (telekassakort), eller genom elektronisk överföring (elektroniskt kassakort).

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

Målet gäller om det förelegat synnerliga skäl för arbetslöshetskassan att pröva en ansökan om arbetslöshetsersättning när sökanden för sent, och först sedan han av domstol ansetts som arbetslös i arbetslöshetsförsäkringens mening, ansökt om ersättning.

Den som vid arbetslöshet vill uppbära ersättning ska ansöka om detta hos arbetslöshetskassan. Kassan har då först att ta ställning till om sökanden är att anse som arbetslös. Om så är fallet betalas ersättning ut på grundval av de s.k. kassakort som ges in till kassan så länge arbetslösheten varar och sökanden gör anspråk på ersättning. Högsta förvaltningsdomstolen har i HFD 2013 ref. 63 slagit fast att det är ett kassakort som utgör en ansökan om arbetslöshetsersättning i den mening som avses i bestämmelsen i 47 a § ALF om en niomånadersfrist.

I ett till AA riktat avslagsbeslut den 13 januari 2011 konstaterade arbetslöshetskassan att han var företagare och därmed inte arbetslös. Beslutet gällde omedelbart (jfr 57 § ALF). Sedan beslutet omprövats utnyttjade AA sin möjlighet att få saken prövad i domstol. Under den tid han avvaktade en domstolsprövning gav han inte in några kassakort till kassan. När kassakorten lämnades, kort efter det att AA vunnit framgång i förvaltningsrätten, hade niomånadersfristen i 47 a § ALF gått ut.

Av arbetslöshetskassans beslut i januari 2011 framgår att kassan bedömde att AA inte kunde anses som arbetslös så länge han fortsatte med verksamheten på gården. Kassan avlog hans ansökan fr.o.m. den 1 december 2010, dvs. i praktiken tills vidare. Det har inte av lag, andra föreskrifter eller vid tiden tillgänglig praxis framgått att fortlöpande anspråk på ersättning måste framställas hos kassan inom niomånadersfristen också under den tid ett avslagsbeslut av det aktuella slaget prövas i domstol. Inte heller har kassans beslut eller den allmänna information kassan hänvisat till innehållit någon upplysning om detta (jfr HFD 2013 ref. 63).

Med hänsyn till vad nu sagts har det enligt Högsta förvaltningsdomstolens mening funnits sådana synnerliga skäl som avses i 47 a § ALF. Arbetslöshetskassan skulle därför ha prövat AAs anspråk på ersättning trots att ersättningsanspråken grundades på kassakort som getts in efter den föreskrivna niomånadersfristen. Kammarrättens dom ska således upphävas och målet, i enlighet med förvaltningsrättens avgörande, överlämnas till kassan för fortsatt handläggning.

I avgörandet har deltagit justitieråden Gustaf Sandström, Eskil Nord, Elisabeth Rynning, Inga-Lill Askersjö och Mahmut Baran.

Målet har föredragits av justitiesekreteraren Sara Asplund.